

ชื่อเรื่อง KM

บทเรียนจากโครงการการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE) และจัดทำ แผนแม่บทเพื่อการจัดรูปที่ดินเมืองใหม่อัจฉริยะ (Ban Chang Smart City) ระยะ 2

โดย นายศักดิ์ชัย ประโยชน์วนิช
นักผังเมืองชำนาญการอาวุโส
(ฝ่ายผังเมือง/ออกแบบชุมชน)

1. ข้อมูลโครงการ

เจ้าของโครงการ : เทศบาลตำบลบ้านฉาง

ระยะเวลาตามสัญญา 360 วัน ลงนามสัญญา 24 ก.พ.65-19 ก.พ.66

วันเริ่มงาน 25 ก.พ.65-9 ต.ค.67 รวมระยะเวลาดำเนินงาน 958 วัน ขอสงวนสิทธิ์ไม่น้อยกว่าวันปฏิบัติงาน
ของที่ปรึกษา 697 วัน คงเหลือวันปฏิบัติงานตามสัญญา 360 - (958-697) วัน = 99 วัน ไม่มีค่าปรับ

งบประมาณโครงการ : 4,975,000 บาท

ที่ตั้งโครงการ : หมู่ 4 เทศบาลตำบลบ้านฉาง อ.บ้านฉาง จ.ระยอง

ขนาดพื้นที่โครงการ : 1,528-1-66.6 ไร่

จำนวนเจ้าของที่ดิน 71 ราย จำนวนแปลงที่ดิน 186 แปลง

ขอบเขตของงาน มีดังนี้

1) จัดทำคำขอดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ เมืองใหม่อัจฉริยะ (Ban Chang Smart City)
ตำบลบ้านฉาง อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) จัดทำคำขอดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ โดยมีรายละเอียดโครงการอย่างน้อย
ต้องประกอบด้วย

- ชื่อของโครงการ
- ชื่อผู้ดำเนินโครงการ
- ที่ตั้งสำนักงานโครงการ
- ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินการ
- ผังแม่บทการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ โดยแสดงบริเวณพื้นที่ที่จะดำเนินการ
จัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ ซึ่งอย่างน้อยจะต้องแสดงแผนผังระบบถนน ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
และรายละเอียดเกี่ยวกับที่ดินของผู้ซึ่งเห็นด้วยและผู้ซึ่งไม่เห็นด้วยกับการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
- ภาระผูกพันต่าง ๆ ซึ่งบุคคลอื่นมีส่วนได้เสียในที่ดินที่ยื่นคำขอ
- แผนการเงินและค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการจัดรูปที่ดิน
- รายการอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

(2) เสนอคำขอต่อคณะกรรมการส่วนจังหวัด

(3) ประชุมคณะกรรมการส่วนจังหวัดเพื่อพิจารณาคำขอดำเนินโครงการ

(4) เสนอแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อเทศบาลตำบลบ้านฉางเพื่อให้คณะกรรมการส่วนจังหวัดพิจารณาแต่งตั้ง ตามมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547

2) จัดทำร่างประกาศกำหนดบริเวณที่จะสำรวจเพื่อจัดทำโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ต่อเทศบาลตำบลบ้านฉางเพื่อเสนอคณะกรรมการส่วนจังหวัดประกาศกำหนดบริเวณที่จะสำรวจเพื่อจัดทำโครงการจัดรูปที่ดิน ดำเนินการสำรวจ สอบเขตแนวที่ดินโครงการจัดรูปที่ดิน สรุปรายชื่อและเนื้อที่รวมทั้งโครงการ ตามมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547

3) จัดทำร่างประกาศโครงการจัดรูปที่ดินเสนอต่อเทศบาลตำบลบ้านฉาง เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาปิดประกาศโครงการจัดรูปที่ดินนั้นไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่และสถานที่ที่เห็นได้ชัดในบริเวณที่จะดำเนินการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่และให้มีหนังสือแจ้งเจ้าของที่ดินทางไปรษณีย์ตอบรับในวันที่ปิดประกาศด้วย ประกาศโครงการจัดรูปที่ดินอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ชื่อของผู้ดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
- (2) บริเวณพื้นที่ที่จะดำเนินการโครงการจัดรูปที่ดิน
- (3) สถานที่ตั้งของสำนักงานโครงการจัดรูปที่ดิน
- (4) งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการ
- (5) ผังแม่บทการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
- (6) รายการอื่นที่คณะกรรมการกำหนด

4) จัดทำประกาศเขตโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ ตามมาตรา 51 โดยปิดประกาศเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 15 วัน และแจ้งประชุมเจ้าของที่ดินในเขตดำเนินการจัดรูปที่ดิน

5) จัดทำรายละเอียดของโครงการเพื่อการก่อสร้างตามโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ได้แก่ สะพานข้ามคลองน้ำร่อง และถนนโครงการฯ น้ำร่อง ในขั้นการออกแบบรายละเอียด (Detail Design) และการออกแบบภูมิทัศน์สวนสาธารณะในโครงการฯ ในขั้นการออกแบบขั้นสุดท้าย (Final Design) ไม่น้อยกว่าอย่างละ 1 แห่ง/โครงการ โดยการคัดเลือกจะต้องพิจารณาถึงโครงการที่มีความสำคัญและต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการตรวจการจ้างก่อนดำเนินการออกแบบรายละเอียดและจัดทำแบบก่อสร้าง พร้อมทั้งให้มีสามัญวิศวกร สามัญสถาปนิก และผู้ออกแบบสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องลงนามในแบบก่อสร้างด้วย หรือใช้แบบมาตรฐานของกรมโยธาธิการและผังเมือง กรมทางหลวงชนบท หรือ กรมทางหลวงแผ่นดินแนวทาง

6) จัดการประชุมเจ้าของที่ดินเพื่อตั้งคณะที่ปรึกษาโครงการจัดรูปที่ดิน ตามมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547 โดยแจ้งเจ้าของที่ดิน ไม่น้อยกว่า 15 วัน ก่อนการประชุม

7) ประชุมเจ้าของที่ดินเพื่อเลือกตั้งผู้แทนคณะที่ปรึกษาฝ่ายเจ้าของที่ดิน ตามมาตรา 52 ประชุมคณะกรรมการส่วนจังหวัดเพื่อเสนอผู้แทนที่ปรึกษา และประชุมคณะที่ปรึกษาเพื่อเลือกประธาน

8) การประชุมรับฟังความคิดเห็นของเจ้าของที่ดินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นของเจ้าของที่ดินและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีบทบาทต่อการพัฒนาพื้นที่ พร้อมสรุปผลการประชุมฯ และต้องสรุปข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากการประชุม โดยที่ที่ปรึกษาจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ ในการจัดประชุม จัดเตรียมเอกสาร ประกอบการประชุมและค่าใช้จ่ายทั้งหมด ซึ่งในการประชุมดังกล่าวที่ปรึกษาต้องประสานงานและได้รับความ เห็นชอบจากเทศบาลตำบลบ้านฉางก่อน ดังนี้

- (1) จัดประชุมคณะกรรมการส่วนจังหวัดเพื่อพิจารณาคำขอดำเนินโครงการ
- (2) ประชุมคณะกรรมการส่วนจังหวัดเพื่อพิจารณาโครงการหากเห็นชอบให้มีการเสนอผู้แทน ที่ปรึกษา และประชุมคณะที่ปรึกษาเพื่อเลือกประธาน
- (3) จัดการประชุมเจ้าของที่ดินเพื่อตั้งคณะที่ปรึกษาโครงการจัดรูปที่ดิน ตามมาตรา 52 แห่ง พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547 โดยแจ้งให้เจ้าของที่ดินไม่น้อยกว่า 15 วันก่อนการ ประชุม
- (4) จัดการประชุมเจ้าของที่ดินเพื่อพิจารณาการจัดทำผังการจัดรูปแปลงที่ดินใหม่และประเมิน ราคาแปลงที่ดินใหม่ ไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง และการประชุมกลุ่มย่อยไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง

เป้าหมายและความต้องการของโครงการ

- 1) รวบรวมหนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการ (แบบ จร.1) ให้ได้ไม่น้อยกว่าสองในสาม ของเจ้าของที่ดินทั้งหมดและเป็นเจ้าของที่ดินมีเนื้อที่รวมกันไม่น้อยกว่าสองในสามของที่ดินในบริเวณพื้นที่ โครงการ
- 2) เสนอคำขอดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ เมืองใหม่อัจฉริยะ (Banchang Smart City) ต่อคณะกรรมการส่วนจังหวัด / แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2547
- 3) ประกาศเขตสำรวจโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่
- 4) สำรวจ รังวัด สอบเขตแนวขอบเขตโครงการจัดรูปที่ดิน/ สรุปข้อมูลและเนื้อที่รวมทั้งโครงการ
- 5) ปิดประกาศ 30 วัน
- 6) คณะกรรมการส่วนจังหวัดพิจารณาอนุมัติโครงการและประกาศเขตโครงการในราชกิจจานุเบกษา
- 7) จัดทำรายละเอียดของโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการของบประมาณสนับสนุน การก่อสร้างจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 8) จัดทำประกาศเขตโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ และแจ้งประชุมเจ้าของที่ดินในเขต ดำเนินการจัดรูปที่ดิน ตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547
- 9) จัดการประชุมเจ้าของที่ดินเพื่อตั้งคณะที่ปรึกษาโครงการจัดรูปที่ดิน ตามมาตรา 52 แห่ง พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. 2547

2. สรุปการถอดบทเรียนเพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ และพิจารณาการจัดเก็บองค์ความรู้ (KM)

1. ทต.บ้านฉาง เป็น อปท.แห่งแรกๆที่ดำเนินการจ้างที่ปรึกษา ดำเนินการโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่เอง โดยไม่ต้องร่วมกับกรมโยธาธิการและผังเมือง ซึ่งกรมโยธาฯ ให้การสนับสนุนในทุกมิติ เพื่อให้สามารถขยายผลให้ อปท. อื่นๆ ที่มีศักยภาพดำเนินการต่อไป

2. การทำงานกับ อปท. บริษัทที่ปรึกษาต้องดำเนินการเชิงรุก เช่น หนังสือเชิญประชุม การจัดทำระเบียบวาระการประชุม และสรุปรายงานการประชุม บริษัทที่ปรึกษาต้องเป็นผู้ดำเนินการและส่งให้เจ้าหน้าที่ อปท. เพื่อให้การทำงานรวดเร็วขึ้น

3. ในส่วนของเจ้าของที่ดินต้องใช้ความพยายามในการเจรจาและความอดทนในการติดต่อเพื่อให้เจ้าของที่ดินให้ความร่วมมือลงในหนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการ (แบบ จร.1)

4. โครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่มีการดำเนินงานขั้นตอนตามกฎหมาย ใช้เวลานาน แต่ใช้บุคลากรไม่มาก ต้องแบ่งการดำเนินงานและงบประมาณเป็นระยะ และกำหนดระยะเวลาโครงการให้เหมาะสม

3. ปัญหาอุปสรรคในการทำงานและแนวทางการแก้ปัญหา

1) เจ้าของที่ดินยังขาดความรู้ความเข้าใจในโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ เป็นอุปสรรคต่อการลงนามในหนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการ (แบบ จร.1) ต้องใช้เวลานานและความพยายามในการอธิบายแก่เจ้าของที่ดินให้เข้าใจและมีความเชื่อถือต่อโครงการ ให้ได้จำนวน 2 ใน 3 ตามกฎหมาย ทั้งจำนวนเจ้าของที่ดินและขนาดพื้นที่ เจ้าของที่ดินบางรายอยู่ต่างจังหวัด บางรายอายุมาก ไม่สะดวกเข้าร่วมประชุม

- แนวทางการแก้ปัญหา จัดประชุมกลุ่มย่อย, เข้าพบเจ้าของที่ดินรายที่อายุนอกที่บ้าน

2) อปท. ส่วนใหญ่คุ้นเคยกับงานจ้างออกแบบ-ก่อสร้าง ไม่คุ้นเคยกับงานจ้างที่ปรึกษา โดยเฉพาะโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ ซึ่งต้องดำเนินการตามขั้นตอนกฎหมาย ที่ใช้ระยะเวลาและ อปท. ไม่สามารถควบคุมได้

- แนวทางการแก้ปัญหา ต้องทำความเข้าใจกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานพัสดุและสัญญา ในประเด็นนี้ ว่าเงื่อนไขของสัญญาไม่นับรวมระยะเวลาตรวจรับงานและขั้นตอนตามกฎหมาย โดยบริษัทที่ปรึกษาต้องมีหนังสือขอสงวนสิทธิ์เป็นระยะ

3) การทำงานกับ อปท. อาจจะมีปัญหาในการออกหนังสือราชการใช้เวลานาน

- แนวทางการแก้ปัญหา บริษัทที่ปรึกษาต้องดำเนินการเชิงรุก เช่น หนังสือเชิญประชุม การจัดทำระเบียบวาระการประชุม และสรุปรายงานการประชุม บริษัทที่ปรึกษาต้องเป็นผู้ดำเนินการและส่งให้เจ้าหน้าที่ อปท. เพื่อให้การทำงานรวดเร็วขึ้น

4) การทำงานในระยะที่ 1 ประสบปัญหาการระบาดของ โควิด-19 ไม่สามารถจัดการประชุมได้ตามปกติ ทำให้โครงการล่าช้า

- แนวทางการแก้ปัญหา ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดประชุมผสมผสานระหว่าง on-site กับ on-line และทำหนังสือขอสงวนสิทธิ์ขยายระยะเวลาตามสัญญาหรือดเว้นค่าปรับ

5) การดำเนินงานในขั้นตอนตามกฎหมายไม่สามารถควบคุมระยะเวลาได้ ทำให้ระยะเวลาการดำเนินงานล่าช้ากว่าแผนงาน และกำหนดวันสิ้นสุดสัญญา เสี่ยงถูกเรียกค่าปรับ

- แนวทางการแก้ปัญหา ทำหนังสือขอสงวนสิทธิ์ไม่นับวันปฏิบัติงานในการดำเนินตามขั้นตอนตามกฎหมาย และเร่งรัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการจัดประชุมพิจารณาอนุมัติโครงการให้เร็วขึ้น

4. ความรู้เพิ่มเติมที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

4.1 สามารถขยายผลไปเสนอโครงการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยชี้ให้เห็นประโยชน์ที่ท้องถิ่นจะได้รับ เช่น ทำให้ท้องถิ่นเกิดการพัฒนาได้เร็วขึ้น ได้ถนนโดยที่เทศบาลไม่ต้องเสียงบประมาณเวนคืนที่ดิน และการก่อสร้างถนนและสาธารณูปโภค (ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมโยธาธิการและผังเมืองและการขายที่ดินจัดหาประโยชน์) ได้พื้นที่สวนสาธารณะเพิ่มขึ้น มูลค่าที่ดินสูงขึ้นทำให้จัดเก็บภาษีได้เพิ่มขึ้น เป็นต้น

4.2 Key Factor ในการดำเนินงานโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ ได้แก่

- เจ้าของที่ดิน ต้องติดต่อประสานงานอย่างใกล้ชิด อาจติดต่อผ่านผู้มีบารมีในพื้นที่ เช่น นายกเทศมนตรี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เมื่อมีการส่งหนังสือแจ้งเจ้าของที่ดินทางไปรษณีย์ตอบรับ ควรโทรแจ้งและติดตามไปด้วย

- ผู้บริหารท้องถิ่น นายกเทศมนตรีหรือนายก อบต. ต้องทำให้ผู้บริหารเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์จากการดำเนินโครงการ เพื่อจะได้ช่วยผลักดันโครงการทั้งในด้านงบประมาณการจ้างที่ปรึกษา และช่วยเจรจากับเจ้าของที่ดินให้เข้าร่วมโครงการ

- โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย และเป็นผู้ดำเนินการจัดประชุมคณะกรรมการจัดรูปที่ดินส่วนจังหวัดในการพิจารณาโครงการจัดรูปที่ดินในขั้นตอนตามกฎหมาย

- สำนักจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนทั้งด้านวิชาการและงบประมาณในการดำเนินโครงการ โดยเฉพาะงบประมาณก่อสร้างถนนผังเมืองในพื้นที่โครงการ

- กองทุนจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ เป็นหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนงบประมาณดำเนินโครงการ โดยให้เงินสนับสนุนหรือเงินกู้เพื่อก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานของโครงการ

4.3 นอกจากโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ที่ดำเนินการให้กับ อบท. แล้ว ลูกค้ากลุ่มนิคมอุตสาหกรรมก็มีโอกาสสูงที่จะจ้างที่ปรึกษาดำเนินโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาที่สาธารณะในพื้นที่อุตสาหกรรม

คำสำคัญ (3 คำ): การจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่, บ้านฉาง, Smart City

ประกาศคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัดระยอง

เรื่อง การให้ความเห็นชอบโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองใหม่อัจฉริยะบ้านฉาง
(Banchang Smart City) อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง

ด้วยเทศบาลตำบลบ้านฉาง ได้เสนอคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัดระยอง เพื่อขอความเห็นชอบโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองใหม่อัจฉริยะบ้านฉาง (Banchang Smart City) ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง ขนาดพื้นที่ประมาณ ๑,๕๒๘ ไร่ ๑ งาน ๖๖.๖ ตารางวา ตามแผนที่แสดงขอบเขตโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาเมืองใหม่อัจฉริยะบ้านฉาง (Banchang Smart City) อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง ท้ายประกาศนี้ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ (๖) และมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๔๗ คณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัดระยอง ได้พิจารณาและมีมติให้ความเห็นชอบโครงการจัดรูปที่ดินเพื่อเมืองใหม่ดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗

จึงประกาศมาเพื่อทราบทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

ไตรภพ วงศ์ไตรรัตน์

ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง

ประธานคณะกรรมการจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ส่วนจังหวัดระยอง

